

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "แนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์ในการรณรงค์โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่" ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

ในส่วนแรก เป็นการศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ " ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่ " ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การพรรณนาถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ " ผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ " และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพื่อศึกษาถึงการวางแผนและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่

ในส่วนที่สอง เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์ในการรณรงค์ไม่ให้ผู้หญิงสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้หญิงที่สูบบุหรี่ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การสูบบุหรี่ และแนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์สำหรับการรณรงค์ไม่ให้ผู้หญิงสูบบุหรี่

ในการศึกษาวิจัยทั้ง 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ " ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่ "

การศึกษาระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ " ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่ " เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร โดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่" และการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เช่น แผนประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์ หนังสือตำรา เอกสารเผยแพร่ ข่าว หนังสือพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำราวิชาการ รายงานประจำปี เป็นต้น

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยให้ผู้สัมภาษณ์เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานการประชาสัมพันธ์โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯและกระบวนการประชาสัมพันธ์ได้

ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการประชาสัมพันธ์ของโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่" โดยการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการวางแผนในการประชาสัมพันธ์ นโยบายในการรณรงค์ และการเลือกใช้สื่อ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้หญิงเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินการประชาสัมพันธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์

ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่" และการประชาสัมพันธ์ อาทิ

- เอกสารข้อมูลเบื้องต้นของมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
- เอกสารการวางแผนประชาสัมพันธ์โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่
- หนังสือหญิงไทยกำลังตกเป็นเหยื่อ
- สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ของโครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่

(โปสเตอร์ และแผ่นพับ)

- SMART วารสารเพื่อคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ ตั้งแต่ ฉบับที่ 107 ธันวาคม 2551 ถึง ฉบับที่ 131 ธันวาคม 2553

โดยผู้วิจัยแยกสรุปประเด็นเป็นหัวข้อ เพื่อนำมาใช้ศึกษาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่

1. แผนประชาสัมพันธ์
 - วัตถุประสงค์
 - กลุ่มเป้าหมาย
 - กำหนดแผนปฏิบัติงาน
2. สื่อและสารประชาสัมพันธ์
 - สื่อมวลชน
 - สื่อบุคคล
 - สื่อเฉพาะกิจ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ 3 ท่าน ซึ่งได้แก่

1. คุณแสงเดือน สุวรรณรัมย์, ผู้จัดการมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมสร้างกระแส
2. คุณชวลา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม, ผู้ช่วยผู้จัดการมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมสร้างกระแส
3. คุณวัลภา แก้วศรี, เจ้าหน้าที่โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมสร้างกระแส

โดยผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และการกำหนดประเด็นข้อมูลที่ต้องการ และในขณะสัมภาษณ์จะมีการบันทึกเทปสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมกับจดบันทึกรายละเอียดบางส่วนขณะที่สัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล จะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์ ดังนี้

ประเด็นคำถามเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่

1. ที่มาของโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่"
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงการฯ
3. ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โครงการฯ

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการประชาสัมพันธ์

1. การดำเนินงานประชาสัมพันธ์โครงการฯ
 - 1.1 การวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.2 การวางแผน
 - 1.3 การสื่อสาร
 - 1.4 การประเมินผล
2. แนวทางในการประชาสัมพันธ์
 - 2.1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์
 - 2.2 การนำเสนอสารประชาสัมพันธ์

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยกระบวนการประชาสัมพันธ์ของโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่" ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์โครงการผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ ประกอบกับข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ รวมถึงแหล่งสารอื่นๆทางระบบสารสนเทศมาศึกษา และนำมาสรุปรวบรวมประเด็นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ โดยการบรรยายกระบวนการประชาสัมพันธ์ของโครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่" การวางแผนประชาสัมพันธ์ และ การดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ "ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่"

ส่วนที่ 2 การศึกษาแนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์ในการรณรงค์ไม่ให้ผู้หญิงสูบบุหรี่

เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาพัฒนาแนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์สำหรับกลุ่มเสี่ยงของโครงการรณรงค์ “ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่” ในการปฏิบัติการสูบบุหรี่ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้หญิงที่สูบบุหรี่ โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeive sampling) ตัวแปรที่ใช้ในการคัดเลือกกลุ่มคือเพศ และอายุ โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเพศหญิงที่สูบบุหรี่ อายุระหว่าง 18 –28 ปี จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการสร้างแนวคำถามเพื่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

- ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ รวมถึงเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการรณรงค์ “ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่” ตลอดจนสื่อต่างๆที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการ เนื่องจากเป็นเครื่องมือหรือสิ่งที่โครงการรณรงค์ใช้เป็นหลักในการประชาสัมพันธ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้มีอิทธิพลหรือสามารถโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายได้
- สร้างแนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นปัญหาและวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มที่ต้องการทราบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการรณรงค์ “ผู้หญิงรุ่นใหม่...ไม่สูบบุหรี่” และการสื่อสารแบบใดที่จะมีอิทธิพลกับกลุ่มตัวอย่าง
- นำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นำไปปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

- นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่จำนวน4คน เพื่อทดสอบความเข้าใจด้านภาษาและความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยการติดต่อขอสัมภาษณ์ นักร้องสัมภาษณ์และส่งแนวคำถามให้พิจารณาล่วงหน้า จากนั้นผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
2. คำถามทั่วไปเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
3. คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ"ผู้หญิงรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่" และพฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการณรงค์ไม่ให้ผู้หญิงสูบบุหรี่
4. ข้อเสนอแนะในการรณรงค์ไม่ให้ผู้หญิงสูบบุหรี่

ในระหว่างการดำเนินการสัมภาษณ์จะมีการจับบันทึกและบันทึกเสียง จากนั้นถอดเทป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการสื่อสารที่พึงประสงค์ และได้นำแนวคิดและทฤษฎีด้านการ ประชาสัมพันธ์ และแนวคิดด้านการพัฒนาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาถึงลักษณะ ของสาร และช่องทางการสื่อสาร ตลอดจนกิจกรรมรณรงค์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเสี่ยงของโครงการ รณรงค์ฯได้ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยมี ประเด็นการนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้